

Kardināls Jānis Pujats

Īsi par katolisko ticību

RĪGĀ, 2020

Priekšvārds

Šim stāstam autors nav zināms. Tas klejo no mutes mutē, ir vecs kā pasaule un nenomirs nekad. Tas ir stāsts par Mīlestību. Un es to stāstīšu jums.

* * *

Kādu nakti Cilvēks sapņoja, ka viņš kopā ar Dievu iet gar jūras malu. Debesīs ik pa brīdim uzzibsnīja ainas no Cilvēka dzīves, un katru reizi, atskatoties atpakaļ, Cilvēks smiltīs redzēja divu pēdu pāru nospiedumus. Vienas piederēja viņam, otras – Dievam.

Kad zibsnīja aina, kurā Cilvēks atpazīna savas ciešanas un sāpes, viņš vēlreiz atskatījās uz smiltīs iemīto taciņu, kas patiesībā taču bija viņa dzīves ceļš.

Ar izbrīnu un bēdām viņš pamanīja, ka smiltīs palikuši tikai divu pēdu nospiedumi – un tieši tad, kad viņam klājies visgrūtāk.

– Kāpēc? – Cilvēks jautāja Dievam. –
Kungs, tu man solīji, ka būsi kopā ar

mani, ja es sekošu tev. Bet tad, kad man tevis vajag visvairāk, tu pamet mani? Smiltīs ir tikai vienas pēdas.

Dievs pasmaidīja un teica: - es mīlu tevi un nekad tevi nepametīšu. Savā ciešanu un grūtību laikā tu patiesi redzi tikai vienas pēdas. Tās ir manas, jo es tevi nesu uz rokām.

* * *

- šajā brošūrā Jūs atradīsiet īsu informāciju par katolisko ticību Dievam.

Dzīves mērķis

1. Jātic Dieva esamībai un citām ticības patiesībām, ko Dievs atklājis. Pie tam jāpilda Dieva baušļi un jāizmanto Dieva žēlastība (lūdzoties, pieņemot sv. Sakramentus). – Par to visu māca Katoliskā Baznīca. Laicīgie labumi nav dzīves mērķis, bet gan tikai līdzekļi, kas palīdz sasniegt debesu valstību. Tie ir Dieva doti un izmantojami, vadoties pēc prāta atziņām, sirdsapziņas un Dieva baušļiem.

2. Ticības vērtība tanī, ka tā atklāj jaunas un svarīgas patiesības, dod spēku labos darbos un cīņā ar ļaunu, grūtā brīdī dod cerību un iekšējo līdzsvaru, kā arī visai cilvēka dzīvei piešķir jēgu un mērķi.

Dieva pazišana

1. Dievu var pazīt ar dabiskā prāta gaismu, aplūkojot Dieva radīto pasauli. Pilnīgāk Dievu pazīt ļauj Svētie Raksti. Svētlaimīgie debesīs tieši skata Dievu. Tā ir pārdabiska atziņa par Dievu, kas iespējama, pateicoties Dieva klātesamībai. Dieva būtība cilvēkam ir neaptverama ne tikai virs zemes, bet arī debesīs.
2. Dievs atklāsmi deva svētiem vīriem: patriarhiem, praviešiem un Kristus apustuļiem. Tā ir atrodama Svētajos Rakstos un Baznīcas Tradīcijā. Būtībā tā ir Dieva vārds, teikts cilvēkiem, lai viņi labāk varētu pazīt Dievu un viņa gribu. Dieva atklāsme ir izbeigusies ar apustuļiem (izņemot privāto atklāsmi).

3. Atklāsmes fakts un tās saturs ir pakļauts Baznīcas Maģistērija spriedumam, jo Kristus ir pilnvarojis savus apustuļus sludināt Evaņģēliju: "Ejiet un māciet visas tautas" (Mt 28,19).

Baznīcas Tradīcija

1. Baznīcas Tradīcija nozīmē ticības patiesības, ko esam pazinuši nevis tieši no Sv. Rakstiem, bet dažādos citos veidos, Baznīcai mācot ticību. Dzīvais vārds ir vecāks nekā rakstītais, paša Kristus un viņa apustuļu sludināts. Tagad Tradīcijas turpinātāji ir bīskapi, kuru dzīvais vārds ir noteicošais ticības patiesību skaidrošanā.
2. Tradīcijas priekšrocība: tā ir sistēmisks ticības mācības izklāsts.

Svētie Raksti

1. Tās Ir Dieva iedvesmā sarakstītas grāmatas, kas aptver Veco Derību (46 grāmatas) un Jauno Derību (27 grāmatas). Tās risina nevis dabas

zinātņu problēmas, bet gan ticības un morāles jautājumus. Pareizu Svēto Rakstu izskaidrojumu sniedz Baznīca (pats svarīgākais atrodams Katķismā);

2. Svarīgākā Svēto Rakstu daļa ir Evaņģēliji un Apustuļu darbu grāmata (jo vēstī par Jēzus Kristus darbību un par Baznīcas pirmsākumiem). Par Dieva atklāsmi Sv. Rakstos liecina brīnumi un pravietojumi. Evaņģēlijs pirmkārt ir uzskatāms par vēsturisku grāmatu, kas pierāda Jēzus Kristus dievišķību un viņa Baznīcas autoritāti. Tikai pēc tam šī grāmata ieguva autoritāti arī kā „Svētie Raksti”, kad Baznīca to atzina par Dieva iedvesmā rakstītu grāmatu.

Brīnumi

1. Brīnumi ir neparasti un dabiski neizskaidrojami, tomēr konstatējami fakti, kuru cēlonis var būt vienīgi Dievs. Tie ir vienīgi Dievam iespējami, jo Dievs ir pasaules Radītājs, kam pakļauti visi dabas likumi. Neparastie fakti

ir konstatējami ar tādām pašām metodēm kā visi citi notikumi.

2. Īstu brīnumu nevar izsaukt ne dabas spēki, ne arī ļaunais gars; brīnums nevar būt tur, kur „darītājs” ir nemorāliska persona, kur ir smieklīga vai grēcīga rīcība, vai kur ir necienīgs mērķis.

Brīnumus Dievs dara izcilu un svarīgu iemeslu dēļ, piemēram, kad bija jāapliecina Jēzus Kristus sūtība un kristīgās ticības patiesības. Īsti ir visi tie brīnumi, par kuriem vēstī Svētie Raksti, kā arī tie, kurus Dievs dara svētu cilvēku nopelnu dēļ.

Pravietojumi

Pravietojumi ir nākotnes notikumu atklāsme, ko nevar paredzēt ar dabiskām zināšanām. Īsts pravietojums var nāk tikai no Dieva. Svēto Rakstu pravietojumi vēstīja par Kristus nākšanu pasaulē.

Kristīgā ticība

1. Katoliski ticēt nozīmē pieņemt kā patiesību visu, ko Kristus mācīja un ko viņa uzdevumā māca Katoļu Baznīca. Ticība ir Dieva dāvana tiem, kas pēc patiesības tiecas, godīgi dzīvo un ticību ir gatavi ne tikai pieņemt, bet arī paši lūdzas pēc tās. Pie tam, lai apzinīgi ticētu, ir jāapgūst vismaz svarīgāko, kas ir ticības mācībā.
2. Pie tam cilvēka pestīšanai nepieciešama ne tikai ticība, bet arī labie darbi. Ticību parasti neiegūst tie, kam ir daudz iedomības, bet maz labas gribas.

Grēki pret Kristīgo ticību

1. Smagi grēko tas, kas atmet kādu ticības patiesību vai arī apšaubā to, jo tas apdraud viņa dvēseles atpestīšanu. Tam iemesli var būt amorāla dzīve, ateisma idejas, ticības patiesību nezināšana, mazdūšība, karjerisms u.t.t. - Lai

novērstu tos, ir radikāli jāmaina dzīves veids un grēksūdzē jāšķīstās no grēkiem.

2. Kristīgam cilvēkam normāli dzīvojot, ticība Dievam izpaužas visā viņa dzīves veidā, jo viņš vadās pēc Dieva un Baznīcas baušļiem. Ticīgais cilvēks pelna īpašu Dieva svētību, ja ticības dēļ viņam jācieš vajāšanas un dzīves veids pats par sevi jau ir vislabākais aizsargs pret grēkiem.

Dieva esamību apliecina:

1. Pasaules eksistence (bez Dieva pasaules nebūtu!);
2. Pasaules brīnišķā iekārta (norāda uz prātīgu autoru – Radītāju);
3. Dzīvība dabā (pirmais dzīvais organisms būtībā ir brīnums);
4. Cilvēka gars (dvēsele), kas būtiski atšķiras no matērijas, norāda uz garīgu pirmcēloni;
5. Pats cilvēks tiecas pēc Dieva: "Nemierīga mūsu sirds, kamēr neatdusēsies Tevī" (Sv. Augustīns);

6. Arī Dievs par sevi liecina tiešā atklāsmē (it īpaši Jēzus Kristus personā).

Kas ir Dievs?

1. Dievs ir pasaules Radītājs. Tātad viss, kas eksistē, ir Dieva radīts.
2. Ir tikai viens vienīgs Dievs, bezgalīgi pilnīga būtne.
3. Dievs ir dzīva Būtne, kas visu zina un saprot, un rīkojas (personība).
4. Dievs ir neredzams Gars, bet redzami ir viņa darbi.

Dieva pilnības:

1. Dieva esamība pieder pie Dieva būtības. Dievs ir mūžīgs, nemainīgs, visur esošs;
2. Dieva prātu raksturojot, sakām: Dievs bezgalīgi gudrs un visu zinošs (ieskaitot cilvēka iekšējo pasauli);

3. Dieva gribu raksturojot, sakām: Dievs ir visvarens un absolūti taisnīgs, žēlīgs, patiess, uzticīgs, mīlošs utt.
4. Dieva pilnības ir reāli identiskas savā starpā, un identiskas ir arī ar Dieva būtību. Dievs ir absolūti nesalikta Būtne.

Vissv. Trīsvienība:

1. Dievā ir trīs personas: Tēvs, Dēls un Svētais Gars, bet viena kopīga dievišķā daba;
2. Trīsvienība ir noslēpums, kuru vēstīja Jēzus Kristus, un mēs tam ticam Kristus autoritātes dēļ;
3. Trīs dievišķās Personas darbojas uz āru kā viens vienīgs princips;
4. Ticību Vissv. Trīsvienība apliecinām, darot svētā krusta zīmi, skaitot „Ticības apliecinājumu”.

Dievs – pasaules Radītājs:

1. Laika sākumā Dievs radīja garīgo un materiālo pasauli. Laiks sākās ar pasaules radīšanu. Garīgā pasaule nozīmē eņģeļus un debesu valstību.
2. Pasauli Dievs radīja, lai savu mīlestību un godību atklātu citām prātīgām būtnēm un darītu tās laimīgas. Pasaule dod priekšstatu par Dieva bezgalīgo varenību.
3. Svēto Rakstu vēstījums par pasaules radīšanu sastāv no sešām daļām, kas nosacīti nosauktas par „dienām”. Bībeles „diena” nav laika vienība, bet šis vārds izmantots, lai tēlaini stāstītu par Dieva darbiem. Sešu dienu shēmā redzam vēstījuma plānu, bet nevis radīšanas darba secību.

Dievišķā apredzība:

1. Dievs uztur radītās lietas esamībā. Pretējā gadījumā pasaule atgrieztos nebūtībā.

2. Dievs ar savu apredzību sargā un vada visu pasauli. Nekas nenotiek bez Dieva ziņas.
3. Ļaunums pasaulē nāk no cilvēku brīvās gribas, kad viņi sāk neklausīt Dievu. Bet brīvība ir tik vērtīga, ka Dievs pieļauj arī ļaunumi, lai tikai cilvēki varētu brīvi rīkoties un būt atbildīgi.
4. Ciešanas var grēciniekus labot un glābt, bet taisnīgiem tās noder, lai stiprinātos tikumā. Dievs visu pagriež uz labu, ja cilvēki Viņam paklausa.

Pasaules gals

1. Saskaņā ar Kristus pravietojumu (Mt. 24, 29) pasaulei tās pašreizējā formā pienāks gals. To dienu „nezina pat ne debesu eņģeļi” (Mt. 24, 36).
2. „Bet Kunga diena nāks kā zaglis, tad debesis ar lielu troksni zudīs, pamatvielas karstumā izirs un zeme, un viss, kas uz tās ir darīts” (2 P 3, 10).
3. Pasaule netiks iznīcināta galīgi, bet iegūs jaunu formu: Tad es redzēju jaunās debesis un jauno

zemi, jo pirmās debess un pirmās zemes vairs nebija.” (Atkl. 21,1)

Enģeļi

1. Laika iesākumā Dievs radīja garīgas būtnes – enģeļus. No Sv. Rakstiem zināms, ka viņu skaits ir ļoti liels (Dan 7, 10; Atkl. 5,11).
2. Enģeļi ir pilnīgākas un spējīgākas būtnes, nekā cilvēki. Tie ir radīti Dieva godam, viņu pašu laimei un lai palīdzētu cilvēkiem.
3. Teologu un ticīgo pārlicība ir, ka Dievs katram cilvēkam dod savu sargeņģeli (Sal.Mt. 18, 10).
4. Viens no enģeļu uzdevumiem ir aizsargāt cilvēkus un rūpēties par viņu pestīšanu.
5. Visi enģeļi sākumā bija labi, bet daļa no viņiem (dēmoni) kļuva ļauni pašu vainas dēļ.
6. Ļaunie gari ir cilvēku ienaidnieki, kas cenšas viņus ievest grēkā. Zināmiem cilvēkiem ļaunais gars var uzbrukt pastiprināti, kad Dievs to pieļauj (Ījaba piemērs).

Cilvēki

1. Pirmais cilvēks ir Dieva radīts. Pēc Sv. Rakstiem sievietē ir „ņemta no vīrieša”: „kauls no mana kaula un miesa no manas miesas” (Rad 2,21). Tas nozīmē, ka viņiem vienāda daba.
2. Visi cilvēki cēlušies no viena cilvēku pāra (Ādama un Ievas).
3. Katram cilvēkam ir individuāla nemirstīga dvēsele. „Nebaidieties no tiem, kas nokauj miesu, bet dvēseli nespēj nokaut”(Mt. 10, 28).
4. Pirmie cilvēki pirms grēkā krišanas bija apveltīti ar svētdarītāju žēlastību. Bez tam, tiem bija apgaismots prāts un nesamaitāta griba. Tāds stāvoklis Sv. Rakstos apzīmēts ar vārdu „Paradīze”.
5. Cilvēki paradīzē nogrēkojās, smagi pārkāpjot Dieva pavēli. Svētie Raksti to izsaka simboliski: pirmie cilvēki ēda aizliegto augli.
6. Ar grēku pirmie cilvēki pazaudēja svētdarītāju žēlastību un nokļuva ļaunā gara varā. Viņi pazaudēja arī īpašo „paradīzes” stāvokli, kļuva vāji un grēcīgi, kādi tagad ir visi cilvēki.

7. Iedzimtais grēks ir pārgājis uz visiem cilvēkiem viņu izcelsmes dēļ no Ādama. Izņēmums ir pats Jēzus Kristus un Vissvētākā Jaunava Marija.
8. „Ja kas neatdzimst no ūdens un Svētā Gara, tas nevar ieiet debesu valstībā” (J 3, 5). Teologi domā, ka var būt faktori, kas aizvieto kristību.

Cilvēka dvēsele

1. Katram cilvēkam ir nemirstīga dvēsele. „Nebaidieties no tiem, kas nokauj miesu, bet dvēseli nokaut nespēj” (Mt. 10,28). – „Šodien tu būsi ar mani paradīzē” (Lk. 23,43). – „Nomira nabagais, un eņģeļi viņu aiznesa Abrahama klēpī”. (Lk. 16,22).
2. Dvēsele ir tas brīnišķīgais, prātīgais, brīvais un apzinīgais elements, ko mēs saucam par savu „es” un no kā atkarīgas ir visas ķermeņa funkcijas. Šo savu personību katrs skaidri apzinās.
3. Teologi pieņem kā drošu to uzskatu, ka Dievs rada tieši katram individuālu dvēseli cilvēka ieņemšanas brīdī. Tātad, dvēsele nav no

vecākiem mantota, tai nav ne iepriekšējas eksistences, edz arī reinkarnācijas (Konst. Konc. 543.g.) „Pīšļiem būs atkal atgriezies zemē, no kurienes nākuši, bet garam būs atgriezies pie Dieva, kas to ir devis (Māc. 12,7).

4. Cilvēka dvēsele ir garīga. Pateicoties tam, mēs pazīstam arī garīgas dabas jēdzienus, piem., taisnību. „Un Kungs Dievs izveidoja cilvēku no zemes un iedvesa viņa nāsīs dzīvības dvašu; tā cilvēks kļuva par dzīvu būtni” (Rad. 2,7).
5. Cilvēka dvēsele, pateicoties prātam, brīvajai gribai un prātīgajai atmiņai, nes sevī Dieva līdzību: „Un Dievs radīja cilvēku pēc sava veida un līdzības.”(Rad. 1,27)

Cilvēku atpestīšanas vēsture

Pēc pirmo cilvēku grēkā krišanas pagāja daudzi tūkstoši gadu (Cilvēce vēl nebija gatava saņemt Pestītāju). Tikai ap 19.gs pirms mūsu ēras Dievs izvēlējās ciltstēvu tautai, kas deva

Pestītāju. Šīs tautas vēsture nebija tikai notikumu hronoloģija, bet gan:

1. Tas bija Dieva Atklāsmes laiks. Tautai bija dots pazīt spilgti monoteistisku reliģiju, kas to izcēla citu tautu vidū.
2. Tas bija īpašs Dieva labvēlības un žēlastību laiks, jo Dievs šīs tautas labā darīja arī ārkārtējus darbus, it īpaši tās agrīnajā vēstures posmā.
3. Tas bija garīgās pilnveidošanās laiks tautai, jo Dievs tai deva savus likumus u apsolījumu: „Ja jūs klausīsiet manu balsi ... jūs būsiet man par īpašumu visu tautu vidū..., par priesteru un ķēniņu valsti un par svētu tautu (Izc. 19, 5.6).
4. Tas bija arī šķīstīšanās laiks tautai, dzīves grūtības nesot gan Ēģiptes verdzībā, gan uzturoties tuksnesī, gan dzīvojot Palestīnā (starp Ēģipti un Mezopotāmiju kā starp diviem dzirnakmeņiem).
5. Tas bija Dievam kalpošanas laiks, jo līdz ar neatkarības atgūšanu tautai bija sava svētnīca kā garīgās dzīves centrs ar dievkalpojumiem un īpašu priesteru kārtu.

6. Tas bija pravietojumu laiks. Lai tautai būtu ideja, kas vieno un iedvesmo, Dievs sūtīja praviešus, kas vairākkārt jau iepriekš sludināja Pestītāja nākšanu un atgādināja tautai tās īpašo stāvokli un pienākumus.
7. Tas bija arī Svēto Rakstu tapšanas un noformēšanas laiks, kam bija tik liela nozīme tautas garīgajā dzīvē.
8. Izraēliešus stiprus darīja viņu ticība, ka Dievs viņus vada u aizstāv. Praviešu raksti uzturēja tautā gaidas un pārliecību, ka nāks Glābējs. Visa šīs tautas vēsture bija kā viens liels Adventa laiks jeb sagatavošanās Pestītāja atnākšanai.

Mesiāniskie pravietojumi

Pravietojumi kā sarkans pavediens stiepjas caur Vecās Derības Svētajiem Rakstiem, uzturot ticīgajos domu par atpestīšanu no ļaunā. Lūk, daži no tiem:

1. Vispirms pravietota sātana sakāve: „Es celšu ienaidu starp tevi un sievieti, starp tavu

- dzimumu un viņas dzimumu. Tas samīs tavu galvu un tu viņam iekodīsi papēdī” (Rad. 3.15).
2. Apsolījums Dieva izvēlētās tautas ciltstēvam Abrahamam: „Tavos pēcnācējos tiks svētītas visas zemes ciltis” (Rad. 22,18). Šāds Dieva apsolījums paceltu apziņu jebkurai tautai!
 3. Astoņus gadus pirms Kristus pravietis Isajs rakstīja vārdus, kas attiecas jau tieši uz Mesijas personu: „Kungs pats dos jums zīmi: Redzi, jaunava ieņems un dzemdēs dēlu un nosauks viņu vārdā Emanuels (t.i., Dievs ar mums)” (Is. 7,14).
 4. Tālāk tas pats pravietis runā par Mesiju kā Dievu: „Tauta, kas staigā tumsībā, ieraudzīs spožu gaismu... Jo mums ir piedzimis Bērns, mums ir dots Dēls, valdīšana ir uz viņa pleciem. Viņa vārds ir: Brīnišķais padomdevējs, Varenais Dievs, Mūžīgais tēvs, Miera lielkungs.”(Is. 9,1.5).
 5. Viņa dzimšanas vietu pateica pravietis Miha, Isaja laikabiedrs: „Bet tu, Bētleme, Efratā esi maza starp Jūdas tūkstošiem. Bet no tevis man nāks tas, kurš valdīs pār Izraeli. Un viņa

izcelsme no senseniem laikiem, no mūžības dēkām.”(Mih. 5,1).

6. Jau minētais pravietis Isajs rakstīja par Mesiju kā brīnumdari, teikdams, ka Dievs „pats nāk un jūs izglābs. Tad aklo acis atvērsies un kurlo ausis atdarīsies. Tad klibais lēkās kā briedis un mēmo mēle gaviglēs.”(Is. 35, 4-6).
7. Samērā detalizēti ir pravietots par Kristus nāvi. Piem., 21. Psalmā sākas ar vārdiem, ko atkārtoti Pestītājs pie krusta: „Mans Dievs, mans Dievs, kāpēc tu esi mani atstājis!... Visi, kas mani redz, nievā mani, savelk lūpas un krata galvu...Ļaundaru bars mani ielenc, manas rokas un kājas ir caurdurtas ... viņi sadala manas drēbes savā starpā un par manu apģērbu viņi met kauliņus (21, 8. 17. 19).
8. Norāde uz augšāmcelšanos Dāvida pravietiskajā psalmā: „Tu manu dvēseli nepametīsi kapā, savam svētajam tu neliksi redzēt satrūdēšanu” (Ps. 16,10).

Pravietiskās zīmes

1. Vecās Derības Svētajos Rakstos ir gan personas, gan notikumi ar pravietisku nozīmi. Tādas personas vai notikumus mēdz saukt par tipiem. Tātad Vecās derības tipi pravietiskā nozīmē saprotami kā Jaunās Derības notikumu paudēji. Pats Kristus ir atsaucies uz notikumu pravieša Jonasa dzīvē, kad runāja par savu augšāmcelšanos, nosaucot par „Jonasa zīmi” (Mt. 12,39).
2. Teologi saskata Vecajā Derībā vairākus „tipus”, kas attiecas uz Jēzu Kristu. Pie tādiem pieder:
Ādams kā cilvēces ciltstēvs („Kā Ādamā visi mirst, tā Kristū visi atdzīvināti – I Kor. 15,22);
Izāks, kas pēc tēva gribas iet kalnā, lai tiktu upurēts;
Jāzeps, kas no saviem brāļiem pārdots un kļūst viņiem par glābēju;
Mozus, kas atbrīvo savu tautu no verdzības un ved to uz Apsolīto zemi;

Melhizedeks – „taisnības un miera ķēniņš”
(Ebr. 7,2) „pielīdzināms Dieva Dēlam” (ib),
priesteris, kas upurē maizi un vīnu;

Jonas, kas uz trim dienām bija zivs aprīts;

Lieldienu Jērs, kura asinis izglāba izraēliešus.

„Mūsu Lieldienu Jērs, Kristus, ir upurēts” (I Kor.
5,7)

Manna tuksnesī jeb maize no debesīm (Sv.
Komūnija);

Noasa kuģis, kas glābj Dievam uzticīgus, ir
Kristus Baznīcas tips.

Sarkanās jūras pāriešana ir kristības tips u.t.t.

Jēzus Kristus – Pasaules Pestītājs

1. Nepieciešamība pēc Pestītāja: „Kritušais cilvēks nevar pats sevi atpestīt” (Trid.Konc. D793-dogma). „Visi ir sagraujoši un visiem pietrūkst Dieva godības, bet attaisnoti visi tiek par velti, no viņa žēlastības, pateicoties atpestīšanai, kas ir Kristū Jēzū ... (Rom. 3.23-24).

2. Atpestīšana – tas nozīmē tikt vaļā no grēka, no ļaunā gara verdzības un sasniegt Dieva valstību.
3. Mūsu Pestītājs ir Jēzus Kristus, jo viņā ir piepildījušies Vecās Derības mesiāniskie pravietojumi.
4. Ar savu nāvi pie krusta Jēzus Kristus mūs ir atpircis un samierinājis ar Dievu (dogma). „Šis ir manas Jaunās Derības asinis, kas par daudziem tiks izlietas grēku piedošanai” (Mt. 26,28). „Un nevienā citā nav pestīšanas...”(Apd. 4,12)
5. Svarīgi, kas ir teikts par Kristu viņa laikā:
 - Eņģeļi: „Ir piedzimis Pestītājs...” (Lk. 2,11).
 - Mācekļi: „Mēs atradām Mesiju” (J. 1,41).
 - Pēteris: „Tu esi Kristus, dzīvā Dieva Dēls” (Mt. 16,16).
 - Kristus (tam atbildot): „Svētīgs tu esi...”(Mt. 16,17).
 - Ļaudis: „Šis patiesi ir pravietis, kam bija jānāk pasaulē” (J. 6,14).
 - Pretinieki: „Šis cilvēks dara daudz brīnumu” (J. 11,47).

6. Tagad Jēzu Kristu atzīst par Pestītāju apmēram ceturtnā daļa cilvēces (kristieši). Svarīgi!
7. Arī pats viņa vārds „Jēzus” nozīmē Pestītājs. Ebreju valodas nesaīsinātajā variantā tas nozīmē: „Dievs ir pestīšana” (Jehošua). Jēzus ir personas vārds, bet Kristus ir goda tituls. Grieķu cilmes vārds Kristus (ebr. Mesija) nozīmē Svaidītais.
8. Arī mūsdienu pasauli no grēka, no garīgā posta var glābt tikai Pestītājs. Tāpēc viņš caur Baznīcu turpina savu atpestīšanas darbu: sludina evaņģēliju, dāvā ticīgajiem žēlastības un palīdz kristīgi dzīvot.

Jēzus Kristus – vēsturiska persona

1. Kas ir vēsture? – Tā nav grāmata, kurā raksta, ko vien grib, bet vēsture ir pati reālā dzīve ar visiem tās notikumiem. Kāda tā ir?

2. Reālā dzīve ir tāda, ka jau 20 gadsimtus liela daļa cilvēku dzīvo vairāk vai mazāk kristīgi. Šais gadsimtos daudzas cilvēku paaudzes ir izaugušas Kristus ideju garā, ir veseli kontinenti ar kristīgām tautām, ir neskaitāmi kristīgo dievnami, mākslas darbi, literatūra, sabiedriskie iestādījumi u.t.t. Tā, lūk, ir reālā vēsture par Kristu, kas šos procesus ievadījis.

3. Attiecībā uz atsevišķiem argumentiem par Kristus vēsturiskumu jāatzīmē, ka
 - a) Ir svarīga Kristus mocekļu liecība, jo tā rakstīta ar asinīm. Savu dzīvību cilvēki neatdod par tukšu fantāzijas tēlu. Mocekļības loģika rāda, ka Kristus ir reāla vēsturiska persona.
 - b) Pārejot no pagānisma kristietībā tik grūtos apstākļos, ticīgie izdarīja veselu apvērsumu cilvēku uzskatos un dzīves veidā. Jau 4. gadsimtā kristietība tika atzīta par valsts reliģiju Romas impērijā. Tādas pārmaiņas nenotiek bez reāla

pamata. Vēsture nemēdz iet pa fantāzijas ceļu.

- c) Starp citu, Kristu ir pieminējuši arī sava laika nekristiešu vēsturnieki Tacits, Svetonijs, Plīnijs un jūdu vēsturnieks Jāzeps Flavijs (i.gs). Pēdējais savā darbā „Jūdu senatne” raksta: „Šinī laikā bija gudrs cilvēks vārdā Jēzus. Viņa dzīvesveids bija teicams, un viņš kļuva ievērojams savu tikumu dēļ; un daudzi no jūdiem un citām tautām kļuva par viņa sekotājiem. Pilāts notiesāja viņu uz krustā sišanu un nāvi; tomēr tie, kas bija viņa mācekļi, neatteicās no sava mācītāja. Viņi stāstīja, it kā viņš tiem parādīties trešajā dienā pēc krustā sišanas un bijis dzīvs. Sakarā ar šo viņš arī esot bijis Mesija, par kuru pravieši vēstīja brīnumdarbus”. (Zinātnieki šī vēstījuma autentiskumu vairs neapstrīd, jo tas ir bijis arī senā nekristiešu tulkojumā sīriešu val.).

4. Ateisti noliedz Kristu, nevis vēsturisko faktu dēļ, bet gan sekojot savam pasaules uzskatam. Tāpēc mēģinājums apšaubīt Kristus vēsturiskumu nav ņemams nopietni.

Jēzus Kristus – īsts Dievs un cilvēks

1. Tāda bija apustuļu ticība: „Tu esi Kristus, dzīvā Dieva Dēls (Mt. 16,16). Tas redzams Jaunajā Derībā.
2. Tāda līdz pat šai dienai ir arī Baznīcas ticība, kas izpaužas ticības apliecinājuma formulējumos, piem., „Es ticu uz Jēzu Kristu, Dieva vienpiedzimušo Dēlu...” (Apustuļu ticības apliecinājums).
3. Par Mesiju kā Dievu runāja arī pravieši (sk.), piem.: „Viņa vārds ir brīnišķais Padomdevējs, varens Dievs...” (Is 9,5).
4. Pats Kristus nenoliedza savu dievišķību. Kad, viņu tiesājot, jautāja, vai viņš ir Dieva Dēls, Kristus atbildēja apstiprinoši (Mk 14, 61-62).
 - Kristus identificēja sevi ar Debesu Tēvu, teikdams: „Es un Tēvs esam viens” (J. 10, 30).

5. Tomēr par Kristus dievišķību vislabāk liecina viņa brīnumdarbi (piem., augšāmcelšanās), viņa pravietojumi (piem., par viņa gaidāmo nāvi – Mt. 20,19).
6. Bez tam jāmin Kristus mācības un viņa dzīves svētums: „Kurš no jums man var pārņemt grēku?” (J 8, 46). Kristus bija pilnīgi brīvs no jebkura grēka, kā iedzimtā, tā personīgā.
7. Ticības patiesības satur šādas tēzes:
 - Otrā Trīsvienības Persona viena pati ir kļuvusi cilvēks (J. 1, 14).
 - Kristus ir pieņēmis patiesu cilvēka miesu un dvēseli (Lk. 24,39).
 - Kristus divas dabas (dievišķā un cilvēciskā) ir apvienotas vienā Personā (divas gribas un divi rīcības veidi).
 - Uz Jēzu Kristu ir vienādi attiecināmi dievišķie un cilvēciskie apzīmējumi („nomiris”, „mūžīgs” utt.).
 - Dievs – Cilvēks ir godināms kā Dievs (J 5,23), un proti, ar vienu Dievam pienācīgu kultu.

8. Visiem Kristus darbiem ir bezgalīga vērtība.

Kristus šai Pasaulē

1. Dieva Dēls iemiesojās (tika ieņemts) no Svētā Gara. Par to lasām eņģeļa vēstījumā (Lk. 1, 26-38).
2. Jēzus Kristus piedzima no Jaunavas Marijas. Tas notika Bētleme: formāli mūsu ēras sākumā, bet faktiski 4-7 gadus pirms; īpatnējos apstākļos.
3. Dieva Dēls kļuva cilvēks „mūsu dēļ un mūsu pestīšanas labā” (Ticības apliecinājums).
4. Pēc Pestītāja dzimšanas viņu godināja eņģeļi, gani, austrumzemju gudrie, bet vajāja Erods.
5. Kristus agrie bērnības gadi pāiet Ēģiptē, pēc tam viņš dzīvo Nācaretē līdz 30 gadu vecumam, neatklājot savu sūtību.
6. Pēc tam sekoja publiskās darbības trīs gadi: Kristus iesāka ar 40 dienu gavēni. Aicināja meklēt „vispirms Dieva valstību”, sludināja kristīgās ticības patiesības, paaugstināja baušļu prasības (mīlēt ienaidniekus!), mācīja lūgties,

iestādīja kristīgo dievkalpojumu (sv. Misi) un sv. Sakramentus.

7. Kristus pulcināja ap sevi ticīgos un mācekļus, no kuriem izvēlējās 12 apustuļus. Tā bija nākošā kristīgā Baznīca, kurai tika uzdots sludināt Evaņģēliju pasaulē.
8. Lai cilvēki viņam ticētu kā Dievam, viņš darīja Dieva darbus un dabas spēki viņam klausīja. „Darbi, ko es daru, dod liecību par mani.” (J. 5,36).
9. Cilvēku atpestīšanai Kristus ziedoja arī savu dzīvību, ļaujot sevi piesist krustā. – Ar savu nāvi pie krusta Kristus mūs ir atpircis un samierinājis ar Dievu: „Šīs ir manas Jaunās Derības asinis, kuras par daudziem tiks izlietas grēku piedošanai” (Mt. 26, 28).
10. Kristus, šaustīts un ērkšķiem kronēts, nomira pie krusta Jeruzalemē, uz Golgātas kalna jūdu Lieldienu svētkos, piektdienā, un tika apbedīts.
11. Kristus nomira par visiem cilvēkiem: „Viņš ir mūsu grēku izlīdzināšana: ne tikai mūsu vien, bet arī visas pasaules” (1 J. 2,2). Tomēr dažādu iemeslu dēļ ne visi Dieva žēlastību saņem.

12. Atpestīšana nozīmē, ka Kristus izpelnīja mums attaisnošanu (un algu), kā arī gandarīja par mūsu grēkiem, atbrīvojot mūs no ļaunā gara verdzības.

Jaunava Marija Dieva Dēla iemiesošanās sakarā

1. Marija patiesi ir Dieva Māte, tā ir uzsvēris Baznīcas Koncils Efezā (431); Šī patiesība iztikta jau Evaņģēlijā, kur par Mariju teikts: „... tu dzemdēsi Dēlu”, kas „sauksies Visaugstākā Dēls” un viņa pati godāta kā „Kunga māte” (Lk. 1). Tas ir unikāls stāvoklis un sūtība. No tā izriet citas viņai īpašās privilēģijas, proti:
2. Dievmāte brīva no iedzimtā grēka jau no pirmā savas esamības brīža. Vēl vairāk: ticības patiesībai ir tuvs uzskats, ka Dievmāte ir pasargāta arī no ikviena personiska grēka. Dievs pats radīja sev māti un ir neiedomājami, ka Dievs iemiesotos sievietē, kas būtu saistīta ar kaut kādu grēku. „To prasa mūsu Kunga gods” (sv. Augustīns)

3. Baznīca apliecina ticību, ka Kristus ir piedzimis no Jaunavas un ka šī jaunavība Dievmātei ir mūžam paliekoša (Konstantinopoles koncils 553. g.). Uz to Jaunavai Marija atbild eņģelis, sacīdams: „Dievam nekas nav neiespējams” (Lk. 1,37). Par jaunavību skaisti saka Ap. Pāvils: „Neprecētā sieviete un jaunava domā par to, kas ir Kunga, lai būtu svēta miesā un garā” (1 Kor. 7, 34). Bez tam, Jaunava Marija bija Svētā Gara līgava, bez šaubām – uzticīga, jo to prasa arī Dieva gods. Un Dievs prata to sargāt.
4. Dievmāte ir uzņemta debesīs ar miesu un dvēseli. Šī patiesība saistās ar ticību uz mirušo augšāmcelšanos. Attiecībā uz visiem pārējiem cilvēkiem tas notiks pastarā dienā, bet Dievmātei šī žēlastība tika dota jau tūlīt pēc nāves. Kristīgā tauta tam ticēja no seniem laikiem, par ko liecina attiecīgā svētku diena, ko Romas Baznīcā svinēja jau kopš 7.gs., tāpat liturģiskie teksti, saglabājušies no 7-8 gs. Ticību Dievmātes debesīs uzņemšanai uzturēja sena Tradīcija un tautas loģiskā doma, ka Dievs nevarēja pieļaut, lai tā miesa, kas deva dzīvību

Kristum, kļūt par barību tārpiem. Baznīca savu oficiālo vārdu šai lietā pateica tikai 20. Gs., apstiprinot Marijas Debesīs uzņemšanu kā ticības patiesību.

Par Kristus augšāmcelšanos

1. Visa tā laika cilvēce, kas bija dzīvojusi līdz Kristum, Pestītājam atnākot, bija jau mirušo valstī. Arī to Kristum bija jāapmeklē, gan lai no turienes atbrīvotu taisnīgos, gan arī lai pazudinātiem liktu atzīt Kristus varu (Sal. Fil. 2.10).
2. Pēc nāves Kristus ar savu no miesas atšķirto dvēseli apmeklēja mirušo valsti un „sludināja dvēselēm cietumā” (1 P. 3, 19).
3. Kristus augšāmcelšanās apliecināta evaņģēlijos un arī Ap.Pāvila rakstos, kurš saka, ka Kristus „par mūsu grēkiem ir nomiris, apbedīts un saskaņā ar Rakstiem trešajā dienā augšāmcēlies” (IKOr 15,4).

4. Augšāmceļoties Kristus dvēsele apvienojās ar to pašu miesu, kas bija krustā sista. Tā nebija tikai gara parādīšanās.
5. Augšāmcelšanās ir lielākais un nozīmīgākais brīnums Kristus dzīvē:
 - tas apliecināja Kristus dievišķību;
 - tas nostiprināja ticību Kristum sekotājos;
 - tas pacēla Kristu no jauna vēl lielākā godā;
 - tas bija nepieciešams noslēgums Kristus darbībā;
 - („Ja Kristus nav augšāmcēlies, tad jūsu ticība ir veltīga” – 1 Kor. 15,17),
 - tas ir garants, ka arī visi tiks augšāmcelti: („Ja miroņi netiks augšāmcelti, tad arī Kristus nav augšāmcēlies” - 1 Kor. 15,16).
6. Pēc augšāmcelšanās Kristus vēl 40 dienu laikā vairākkārt parādījās mācekļiem, lai tos pārliecinātu par notikušo un galīgi noformētu Baznīcu.
7. Un notika, ka Kristus ar miesu un dvēseli „pacēlās debesīs” un „apsēdās pa Dieva labajai rokai” (dogma – sal. Lk. 24, 51 un Mk. 16, 19).

8. Debesīs kāpšana attiecas uz Kristus cilvēcību, jokā Dievs viņš vienmēr ir debesīs.
9. Būt „pa Dieva labajai rokai” nozīmē, ka Kristus:
 - ieņēma debesīs goda vietu „pāri ikvienam, lai arī kādā vārdā viņš sauktos” (Ef. 1, 21);
 - ieņēma vietu kā karalis un tiesnesis: „Man ir dota visa vara debesīs un virs zemes”(Mt. 28, 18);
 - kā „Vidutājs starp Dievu un cilvēkiem” (1 Tim. 2,5);
 - kā mūsu „aizbildnis pie Dieva” (1 J. 2,1).

Dievs Sētais Gars

1. Ir identisks Tēvam un Dēlam ikvienā pilnībā, jo trijām Dieva Personām ir viena dievišķā daba.
2. Kā Persona – Svētais Gars paiet no Tēva un Dēla:
 - „Patiesības Gars, kurš paiet no Tēva” (J. 15,26);
 - „Es jums viņu atsūtīšu” , saka Kristus (J. 16,7);
 - „Viņš mani pagodinās, jo no manis paņems un jums pasludinās. Viss, kas Tēvam pieder, ir

mans. Tāpēc es sacīju, ka nemanis ņems un jums pasludinās”(J. 16,14-15).

3. Dievs Svētais Gars ir r e d z a m i darbojies:

- Pie Jēzus kristības, kad viņš „redzēja Dieva garu kā balodi nonākot un nolaižoties uz sevis” (Mt. 3,16);
- Nonākot pār apustuļiem Vasarsvētkos, kad „no debesīm izcēlās it kā tuvojošās aukas šalkoņa” un „tiem parādījās it kā ugunīgas mēles” (Ap.d. 2,2-3)

4. Svētais gars ir n e r e d z a m i darbojies:

- Kad ir runājis caur praviešiem (Es ticu);
- Iedvesmojot Sv. Rakstu autorus: „Ikvienš raksts, kas ir Dieva iedvests, noder pamācīšanai... (2. Tim. 3, 17);
- Kristus iemiesošanās brīdī: „Uz tevi (Mariju) nolaidīsies Svētais Gars”... (Lk. 1, 35);
- Vadot apustuļus viņu darbā: „Labpatika tātad Svētajam Garam un mums neuzlikt jums nekādas citas nastas, kā tik nepieciešamo” (Ap.d. 15,28);

- Vadot Baznīcu: „Svētais Gars jūs nostādīja par bīskapiem ganīt Dieva Baznīcu” (Ap.d. 20, 28);
 - Svētdarot cilvēku dvēseles: „Mūsu sirdīs ir ielieta Dieva mīlestība caur Svēto Garu, kas mums ir dots” (Rom. 5,5).
5. Kad Dievs iemājo cilvēka dvēselē, tad cilvēks ir „svētdarītājas žēlastības” stāvoklī. To panāk, cienīgi pieņemot vispirms kristību un pēc tam dzīvē pēc iespējas biežāk saņemot grēku piedošanu Gandarīšanas sakramentā.
 6. Dieva žēlastībā esošajiem Svētais Gars dod savas dāvanas. „Un pār to klāsies un to sargās Kunga Gars, gudrības un saprāta Gars, padoma un spēka Gars, zināšanu un Kunga bijības Gars” (Īs. 11,2).

Kristus Baznīca

1. Kristīgā Baznīca ir Jēzus Kristus dibināta: „Tu esi Pēteris, un uz šīs klints es celšu savu Baznīcu, un elles spēki to neuzvarēs (Mt. 16, 18).

2. Kristus ir dibinājis Baznīcu, lai savu Pestītāja misiju turpinātu visos laikos.
 - Vispirms viņš pats sludināja Dieva vārdu,
 - Pēc tam no savu ticīgo vidus izvēlējās apustuļus,
 - Apustuļus viņš iecēla par „Dieva noslēpumu pārvaldniekiem (1. Kor. 4,1), pilnvarojot viņus sludināt, kristīt, grēkus piedot utt.
 - Baznīca ir organizācija, ko apustulis salīdzina ar celtni „uz apustuļu un praviešu pamata, kur galvenais stūrakmens ir Kristus Jēzus” (Ef 2,20);
 - Jādomā, ka Kristus izvēlējās pietiekoši efektīvu līdzekli, lai viņa misija turpinātos (t.i., dzīva, nemaldīga autoritāte).
3. Kristus ir devis savai Baznīcai hierarhisku iekārtu. „Caur viņu mēs saņēmām žēlastību un apustuļa sūtību pakļaut visas tautas ticībai viņa vārda dēļ.” (Rom 1,5).
4. Apustuļiem dotā hierarhiskā vara ir pārgājusi uz bīskapiem. „Tāpēc ejiet un māciet visas tautas... mācīdami tās pildīt visu, ko es jums

esmu pavēlējis un, lūk, es esmu ar jums līdz pasaules beigām.” (Mt 28, 19-20).

5. Baznīca savos galējos slēdzienos ticības un tikumības jautājumos ir nemaldīga (Mt 20, 19 – 20).
6. Baznīcas galva ir Kristus (Ef 4,15), bet ticīgie ir viņa mistiskā Miesa (1,23), kas dzīvo to pašu garīgo dzīvi, kā Kristus.
7. Piederēt Baznīcai ir nepieciešams visiem cilvēkiem viņu pestīšanai. „Un nevienā citā nav pestīšanas..” (izņemot Kristu) – Ap.d. 4,12.
8. Baznīcas locekļi ir visi tie, kas kristīti un kas no ticības vienības nav šķīrušies un nav no ticīgo saimes izslēgti (sent. Certa) – Mt. 18,17.
9. Pie Baznīcas pieder ne tikai svētie, bet arī grēcinieki, kā tas saprotams no līdzības par kviešiem un nezālēm (Mt. 13, 24-30).
10. Likumīgai Baznīcas vadībai ir jāklausa: „Bet ja viņš Baznīcai neklausīs, tad lai viņš tev ir kā pagāns un muitnieks” (Mt. 18, 17).

Pāvesta primāts pamatojas Evaņģēlijā

1. Primāts nozīmē to, ka Kristus ir iecēlis sv. Pēteri par savas Baznīcas Ganu, piešķirot tam augstāko varu Baznīcā kā priesterim, ticīgo mācītājam un ganītājam.
2. Primāta apsolījums: „Tu esi Pēteris un uz šīs klints es uzcelšu savu Baznīcu, un elles spēki to neuzvarēs. Un es tev došu debesvalstības atslēgas. Un ko tu saistīsi virs zemes, tas būs saistīts arī debesīs.
3. Primāta piešķiršana: Kad Kristus bija saņēmis no Pētera trīskārtīgu uzticības (mīlestība) apliecinājumu, viņš tam teica: „Gani manus jērus!.. Gani manas avis!” (Mt. 16,15-17). – Ganītājus un avis nozīmē vadīt visu Kristus ganāmpulku.
4. Primātam kā vienotājam un stabilizējošam faktoram Kristus Baznīcā ir nozīme tikai tai gadījumā, ja tas ir paliekošs iestādījums. Par Baznīcu Kristus ir teicis, ka „elles spēki to neuzvarēs” (Mt. 16,18). Tas nozīmē, ka Baznīca, kādu to Kristus dibinājis, pastāvēs

vienmēr. Līdz ar to pastāvēs arī primāts, jo šis iestādījums, kā redzam no teksta, ir ļoti būtisks.

5. Pēc Tradīcijas ziņām apustulis Pēteris ir dibinājis draudzi un miris kā moceklis Romā. Arī savā vēstulē viņš, starp citu, saka: „Jūs sveicina izvēlētā baznīca Babilonā”(t.i., Romā) – 1. P. 5,13). Tur meklējams arī viņa pēcteču sēdeklis. Faktiski par primāta mantiniekiem tiek uzskatīti Romas pāvesti, jo neviens cits uz to arī nepretendē.
6. Nav principiālas nozīmes tam, vai jaunā Kristus Baznīca tūlīt apzinājās primāta nozīmi. Tāpat nav svarīgi, kad un cik plaši pāvesta primātu sāka atzīt kristiešu draudzēs, bet principiāli svarīgi ir tas, ka apustuļa Pētera (un līdz ar to arī pāvesta) primāts balstās Evaņģēlijā.
7. I Vatikāna Koncils (1870.g.) oficiāli pasvītvoja to kā ticības patiesību, ka Pētera primātu pār visu Baznīcu manto viņa amata pēcteči visos laikos (t.i., Romas pāvesti).

Pāvesta nemaldība pamatojas Evaņģēlijā

1. Primāta sekas ir pāvesta nemaldība ticības un tikumības lietās, jo Pēterim tika dotas „Debesvalstības atslēgas” un uzticēts vadīt Kristus ganāmpulku, t.i., Baznīcu, kuru „elles vārti neuzvarēs” un kurai Kristus savu klātbūtni apsolījis „līdz pasaules beigām „ (sal. Mt. 16, 18-19; 28, 20).
2. Primāts u nemaldība nav personīga privilēģija pāvesta, bet ir dota viņam kā Baznīcas Ganam, lai cilvēkus vadītu pie Dieva. Tāpēc pāvests ir nemaldīgs:
 - Tikai ticības un tikumības lietās (šaurā sektorā);
 - Ja uzstājas oficiāli kā visas Baznīcas mācītājs;
 - Pasakot dotajā jautājumā galīgo vārdu, kas obligāts visā Baznīcā.

Šo dogmu izsaka īsi: Pāvests ir nemaldīgs, kad runā „ex cathedra”. Tātad:

3. Ja starp cilvēkiem nav vienprātības kādā ticības jautājumā, tad izšķirošo vārdu saka pāvests. Pāvesta funkcija labi redzama Evaņģēlijā: kad Kristus laikos attiecībā uz Jēzu nebija vienprātības un citi viņu uzskatīja „par Jāni Kristītāju, citi par Eliju, bet citi par Jeremiju vai vienu no praviešiem (Mt 16,14), tad izšķirošo vārdu teica apustulis Pēteris, atbildot Pestītājam: „Tu esi Kristus, dzīvā Dieva Dēls” (Mt 16,16). To Pēteris paveica nemaldīgi, jo Kristus viņam tūdaļ sacīja: „Svētīgs tu esi, Sīmani, Jonasa Dēls, jo miesa un asinis tev to neatklāja, bet mans Tēvs, kas ir debesīs.” (Mt. 16) Tas ir svarīgs moments pāvesta darbā, proti: ticības lietās viņam palīdzība nāk no augšas, kas viņu pasargā no maldiem. Var teikt, ka šai klasiskajā epizodē no Evaņģēlija apustulis Pēteris ir definējis pirmo dogmu (par Kristus dievišķību). Šai epizodē, šķiet, iezīmējas

jau topošā pāvesta jeb Kristus vietnieka pirmās funkcijas.

4. Tā ir Katoļu Baznīcas raksturīga iezīme, ka ticības lietās cilvēki vadās nevis pēc sava individuālā ieskata, bet pēc tā, ko Baznīca oficiāli atzinusi par pareizu. Tam ir solīds pamatojums Evaņģēlijā, un tādējādi tiek novērts sektantisms. „Es jūs, brāļi, lūdzu mūsu Kunga Jēzus Kristus vārdā, lai ... starp jums nebūtu šķelšanās” (1. Kor. 1,10).

Kristus Baznīcas pazīmes

Otrajā Vispārējā Baznīcas koncilā 381. Gadā Konstantinopolē tika tuvāk raksturotas Kristus Baznīcas pazīmes. Tās tika formulētas tā: „Mēs ticam vienai, svētai katoliskai un apustuliskai Baznīcai”... Ticības apliecinājums, kurā šie vārdi iekļauti, ir kristīgās Baznīcas domicila dokuments, pieņemts tad, kad Baznīca vēl nebija sašķelta. Formulējumā norādītas četras svarīgas Baznīcas pazīmes:

1. Baznīca ir viena. „Man ārpusē vēl ir citas avis, kas nav no šīs kūts; arī tās man jāved, un tās dzirdēs manu balsi un būs viens ganāmpulks un viens gans (J. 10, 16). Ir ļoti daudzās vietās Sv. Rakstos uzsvērtā Baznīcas vienība, turpretī plurālismu ticībā nevar pamatot ar Sv. Rakstiem. Baznīca ir viena, ja nav sašķelta ne ticības mācība, ne arī Baznīcas vadība, kā tas ir pie katoļiem, kur visi atzīst Pāvesta autoritāti.
2. Baznīca ir svēta. Tās svētums ir Kristus mācībā un Dieva žēlastībā, kas plūst ticīgajiem it īpaši ar sv. Sakramentu starpniecību. Tāpat izcila mācība, mērķis (cilvēku svētdarīšana un pestīšana), līdzekļi (Dieva baušļi, lūgšana utt.) un attiecīgs arī rezultāts (garīgās dzīves līmenis). Attiecībā uz grēciniekiem, kas arī pieder pie Baznīcas, jāatceras, ka grēku iemesls ir nevis Baznīca, bet gan citi faktori. Turpretī svētums ir tiešs Baznīcas darba auglis.
3. Baznīca ir katoliska. Katoliskums nozīmē to, ka Kristus Baznīca ir vispārīga rakstura, pretstatā sektantismam, kas parasti ir lokāla parādība.

4. Baznīca ir apustuliska. Tas nozīmē, ka no apustuļu laikiem nav pārtrūkusi bīskapu rinda, kas viens otram nodod tālāk priesterisko varu Baznīcā. Tā īstenojas Kristus vārdi „Es esmu ar jums līdz pasaules beigām” (Mt. 28, 20). – Bez tam, Baznīcas apustuliskums nozīmē, ka Baznīcas mācība būtībā ir tā pati, ko sludināja apustuļi (lai gan no Kristus iesētās sēklas jau ir izaudzis liels Baznīcas koks). Arī apustuliskums saistās ar Baznīcas nemaldību ticībā, jo citādi viņa ar laiku varētu novirzīties no apustuļu mācības.

Par grēku piedošanu

1. Kristum bija grēku piedošanas vara: par zīmi tam Viņš izdziedināja slimu cilvēku (sal. Mt. 9, 6-7)
2. Baznīca jau Apustuļu laikos mēdza cilvēkiem piešķirt šo žēlastību: „Gandariet par grēkiem, un ikviens no jums lai kristījas Jēzus Kristus vārdā jūsu grēku piedošanai (Ap.d. 2, 38).

3. Baznīca var piedot visus grēkus: „Ko jūs atraisīsiet virs zemes, tas būs atraisīts arī debesīs.” (Mt. 18,18). Tas notiek ar kristību, grēku sūdzi un izņēmuma gadījumā arī ar slimnieku sakramentu.
4. Noteikumi grēku piedošanai: Nožēlot savus grēkus un cienīgi sagatavoties attiecīgā sakramenta pieņemšanai.

Jāpiezīmē, ka aiz Dieva mīlestības radusies grēku nožēla pati par sevi nes piedošanu.

Par miesas augšāmcelšanos.

1. Ir ticības patiesība, ka pasaules beigās Dievs augšāmcels visus mirušos, savienojot atkal viņu dvēseles un miesas: „Nāks stunda, kurā visi, kas atrodas kapos, dzirdēs Dieva Dēla balsi, un izies tie, kas labu darījuši augšāmcelšanos dzīvībai, bet tie, kas ļaunu darījuši, uz augšāmcelšanos tiesai”. (J. 5, 28-29).
2. Miesas īpašības pēc augšāmcelšanās:

- neiznīcība: miesa brīva no sāpēm un slimības, no vecuma un nāves. „Sēts tiek iznīcībā, augšāmpiecelts neiznīcībā.” (I Kor. 15,43).

„Un Dievs noslaucīs katru asaru no viņu acīm, un nebūs vairs nāves, ne bēdu, ne vaidu, ne sāpju ... (Apok. 21,4).

- godība: „Viņš pārveidos mūsu pazemīgo miesu, pieskaņodams to Savai godības miesai, ar spēku, kurā Viņš spēj pakārtot Sev visu. (Filip. 3, 21).

„Tad taisnīgie spīdēs kā saule sava Tēva valstībā”. (Mt. 13,43).

- spēks: nekādi šķēršļi vairs nekavēs augšāmceltās miesas kustību. „Sēts top nespēkā, augšāmcelsies spēkā (I Kor. 15, 43). (Kristus pēc augšāmcelšanās iegāja namā caur aizslēgtām durvīm).

„Jo kā zibens rodas austrumos un atspīd līdz rietumiem, tā būs arī ar Cilvēka Dēla atnākšanu (Mt. 24, 27).

- garīgums: „Augšāmcelsies garīga miesa” (I Kor. 15, 44), t.i., tāda, kurai nav dzīvniecisku īpašību. Tas nozīmē, ka nebūs vairs jārūpējas ne par maizi, ne par dzīvokli. Tur ne mirs, ne vairosies, bet „visi būs kā Dieva eņģeļi debesīs.” (Mt. 22, 10).
3. Kristīgā mācība neatzīst reinkarnāciju, bet tās vietā ir kaut kas skaistāks, proti, miesas augšāmcelšanās no miroņiem.

Par pastaro tiesu

1. Tiesās Kristus: viņš ir Dieva ieceltais soģis pār dzīvajiem un mirušajiem” (Apd. 10, 42).
2. Tiesa attieksies uz visiem – neģēļiem un cilvēkiem: „Jo arī eņģeļus, kas apgrēkojās, Dievs... nogrūda bezdibenī, ciešanās, lai glabātu viņus tiesai” (2 P. 2, 4).
„Visas zemes ciltis vaimanās, un viņas redzēs Cilvēka Dēlu nākam debesu padebešos lielā spēkā un godībā. (Mt. 24, 30).

3. Spriedums būs galīgs: „Un šie ieies mūžīgajās mokās, bet taisnīgie – mūžīgajā dzīvē.” (Mt. 25, 46).
4. Pastarā diena nav zināma: „To dienu un stundu neviens nezina, pat ne debesu eņģeļi, kā vienīgi Tēvs.” (Mt. 24, 36).
5. Mērķis: lai parādītos Dieva gudrība un taisnība, un pestītāja godība, un lai visas tautas redzētu cilvēces beigu iznākumu.
Kristus atšķirs taisnīgos no grēciniekiem, „kā aitas no āžiem atšķir gans” (Mt. 25, 32).
6. Tiesas tuvošanās pazīmes: „iepriekš jānāk atkrišanai un atklāti jāparādās grēka cilvēkam, pazušanas dēlam.” (Tes. 2, 3).
 - Evaņģēlijs tiks sludināts visā pasaulē, visām tautām par liecību; un tad nāks gals.” (Mt. 24, 14).
 - Jūdu tautas atgriešanās (sal. Rom. 11, 25-32).

Par šķīstītavu pēc nāves

Galvenā doma, kas pausta Lūkasa evaņģēlija 12. Nodaļā, attiecas uz cilvēku pēcnāves likteni. Kristus stāsta līdzību par kalpiem, kam jāpaliek nomodā un jāsagaida, kad viņu Kungs atgriezīsies no kāzām. Kristus identificē sevi ar šo Kungu, teikdams: „Tāpat arī jūs esiet gatavi, jo Cilvēka dēls atnāks stundā, kad jūs to nedomāsiet.” (40) Kristus atnākšana šeit nozīmē norēķinu stundu jeb nāves stundu.

Atbildot uz apustuļa Pētera jautājumu, Jēzus pats izskaidro šo līdzību par cilvēka pēcnāves dzīvi. Lasot Jēzus skaidrojumu, mēs redzam, ka Viņš iedala cilvēkus četrās grupās – atkarībā no viņu darbiem un pelnītās algas vai soda.

1. Dievam uzticīgie iemantos svētlaimi Kunga namā: „Svētīgi tie kalpi, kurus Kungs pārņācis atrod nomodā. Tiešām es jums saku, ka viņš, apsējis priekšautu, tos sēdinās pie galda un, apkārt iedams, viņus apkalpos.” (37) Arī citviet Jēzus pielīdzina dzīvi Debesu valstībā kāzu

mielastam – Mt. 22, 1-14, Lk 14, 15-24, Atkl. 19,9.

2. Bet ļaunais kalps tiks pazudināts: „Šī kalpa kungs nāks dienā, kad tas viņu negaidīs, un stundā, kuru tas nezinās. Viņš to nošķirs un dos tam algu kopā ar neticīgajiem.” (46) Evaņģēlists Matejs vēl piebilst: „Tur būs raudāšana un zobu trīcēšana.”(Mt. 24, 51)
3. Tam, kura pārkāpumi nebūs smagi, arī sods nebūs mūžīgs: „Šāds kalps, kas, zinādams sava Kunga gribu, nebūs sagatavojies vai darījis pēc viņa prāta, saņems daudz sitienu.” (47)
4. Arī tam, kas grēkojis neapzināti, sods būs, taču pavisam mazs: „Bet, kas nezinādams būs darījis to, ar ko viņš pelnījis sodu, saņems maz sitienu.” (48)

Tātad sods, kas minēts pēdējos divos gadījumos, ir ierobežots laika un smaguma ziņā. Kristīgajā Baznīcā to pieņemts dēvēt par purgatoriju jeb dvēseles šķīstītavu, pirms grēcinieks var ieiet Dieva valstībā. Kā redzam, daudzi grēki tiek piedoti arī pēcnāves dzīvē, tomēr Kristus šajā sakarā ir teicis: „Kas runā

pret Svēto Garu, tam tas netiks piedots ne šajā, ne nākamajā mūžā,” (Mt. 12, 32) – jo šādi grēki ir īpaši, tā ir pilnīga un apzināta novēršanās no Dieva.

Par Dieva valstību debesīs

1. Debesu valstībā atpestītie cilvēki dzīvos mūžīgi un laimīgi: „Un Dievs noslaucīs visas asaras no viņu acīm, un nāves vairs nebūs, nedz bēdu, nedz vaimanu, nedz sāpju vairs nebūs, jo viss bijušais ir pagājis.” (Atkl. 21, 4).
2. Debesu laime būs atalgojums par tikumīgu dzīvi: „Krietnu cīņu esmu izcīnījis, ... vēl man tik atlicis taisnības vainags, ko tajā dienā man piešķirs Kungs.”(2. 4,7-8).
3. Debesu laime nozīmē redzēt Dievu: „Mēs redzēsim viņu tādu, kāds viņš ir.” (1. Jāņa 3,2).
4. Uz debesu valstību jāgatavojas cītīgi: „Tādēļ, mani mīļie, ... bijībā drebot, darbojieties savas pestīšanas labā.” (Filip. 2, 12).

Par elles esamību

1. Par elles esamību, kur pazudinātie cieš mūžīgi, brīdina pats Pestītājs, kurš pēdējā tiesā viņiem sacīs: „Ejiet prom no manis, jūs nolādētie, mūžīgā ugunī, kas sagatavota velnam un viņa eņģeļiem.”(Mt. 25, 41).
2. Kāpēc mūžīgs sods ellē? – Tāpēc, ka opozīcija pret Dievu, kas sākusies virs zemes, turpinās pēc nāves ar vēl lielāku intensivitāti un naidu. Kristus saka: „Tur būs vaimanas un zobu griešana” (Mt. 8,12), nevis grēku nožēlošana.

Cilvēks – sociāla būtne

1. Ar dzimšanu cilvēks ienāk ģimenē un sabiedrībā: tātad ne pēc savas brīvas izvēles un ne pēc sabiedrības lēmuma, bet pēc Dieva noteiktas kārtības cilvēks ir sociāla būtne.
2. Civilās sabiedrības mērķis: a/ dot iespēju cilvēkam pilnīgāk attīstīties, jo individuāli viņš

to nevar tik labi panākt; b/ veicināt visas sabiedrības labklājību (enc. Divini Redemptoris).

3. Kopējā sabiedrības labklājība pastāv to nosacījumu realizēšanā, kas cilvēku dzīvi sabiedrībā dara pilnīgāku, tomēr ievērojot taisnību arī pret katru atsevišķu cilvēku (Enc. Mater et Magistra – 1961).
4. Individīds ir vecāks par sabiedrību, tāpēc ne cilvēks valstij, bet valsts cilvēkam kalpo (Enc. Rerum novarum – 1891).
5. Visiem ļaudīm pēc savas dabas pienākas vienāda cilvēciskā cieņa. Tāpat visi ir vienādi aicināti būt par Dieva bērniem, visiem viena tiesa un taisnība pie Dieva (Enc. Quod apostolici muneris – 1878). Taču Dieva griba ir, lai cilvēku sabiedrībā būtu dažādība tiesību un varas ziņā, lai sabiedrība varētu funkcionēt. Norises sabiedrībā līdzsvarojamās iespējami humanitārā veidā. Valsts likumos fiksējamas vispārpieņemtās cilvēku tiesības (Enc. Pacem in terris – 1963).

6. Tautu tiesības pamatojas Dieva dotajā dabas kārtībā. Tām ir tiesības uz politisku neatkarību (Enc. Libertas praestantissimum – 1888).

Valdība cilvēku sabiedrībā ir nepieciešama: to prasa lietas daba (tātad, arī Dievs) un ne tikai tauta (Enc. Diuturnum illud – 1881). Baznīca pozitīvi izturas pret dažādām demokrātiskām pārvaldes formām (ibid.) Kopējais cilvēku labums prasa autoritāti arī pasaules mērogā (Enc. Pacem in terris – 1963).